

© [BALaT KIK-IRPA](#)

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Huis Sint-Niklaas (Parijsstraat) in Leuven

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Huis Sint-Niklaas, Parijsstraat zonder nummer, Leuven – monument

INHOUDELIJK DOSSIER

Dossiernummer: 4.001/24062/130.1

2/06/2022

INHOUDSTAFEL

1.	Beschrijvend gedeelte	4
1.1.	Situering	4
1.2.	Historisch overzicht	5
1.3.	Historiek van het beschermings- en beheersdossier	5
1.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	6
2.	Evaluerend gedeelte	6
2.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	6
2.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	7
2.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	7
2.4.	Juridische toestand	7
2.4.1.	Adres en kadaster	7
2.4.2.	Onroerend Erfgoed	7
2.4.3.	Omgeving	7
3.	Bronnen	8
4.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	8
4.1.	Omgevingsplan	8
4.2.	Fotobijlage	8
4.3.	Documentatie	8

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

Dit is het opheffingsdossier bij het opheffingsbesluit van het Huis Sint-Niklaas in de Parijsstraat. Er wordt voorgesteld om de bescherming als monument van het Huis Sint-Niklaas in de Parijsstraat volledig op te heffen. Daar staat een recent gebouw en van het oorspronkelijke pand is er op deze locatie geen enkel spoor bewaard.

De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van dit huis werd onderzocht in het project 'Aangetaste en verdwenen beschermingen' (2020-2021).¹ Hierin zijn beschermingen onderzocht van bouwkundig, houtig en landschappelijk erfgoed met een onduidelijke fysieke toestand. Het onderzoek had een drieledige bedoeling:

- nagaan wat de huidige fysieke toestand van het beschermde erfgoedobject is en in hoeverre het nog beantwoordt aan de toestand waarin het werd beschermd
- achterhalen welke de oorzaken zijn van eventuele veranderingen
- een beslissing nemen over de bescherming van het erfgoedobject

Op basis van dit onderzoek zijn 44 volledige en 1 gedeeltelijke opheffing van beschermingen toegevoegd aan de beschermingskalender 2022, evenals 3 wijzigingen van beschermingen van verplaatst erfgoed.

Deze opheffingen en wijzigingen worden gefaseerd uitgevoerd. Het eerste pakket dat hier wordt voorgelegd bevat beschermd bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de erfgoedwaarden onherstelbaar aangetast zijn door

- een ernstige (onvrijwillige) aantasting of calamiteit
- werken die vergund zijn door het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn voorgangers

Voor vier dossiers in dit eerste pakket wordt de opheffing of wijziging van de bescherming voorgesteld omdat het beschermde onroerend goed met toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn rechtsvoorgangers verplaatst werd en

- het beschermde onroerend goed op de nieuwe locatie opnieuw beschermd werd. De bescherming op de oorspronkelijke locatie wordt om die reden opgeheven.
- de verplaatsing noodzaakt een wijziging van het oorspronkelijk beschermingsbesluit. Het beschermingsbesluit wordt aangepast in functie van een bescherming op de nieuwe locatie.

Hierna volgen nog twee pakketten:

- bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de toestand problematisch was op het moment van bescherming
- bouwkundig erfgoed dat gesloopt is

1.1. Situering

Het Huis Sint-Niklaas in de Parijsstraat zonder nummer werd bij beschermingsbesluit van 4 april 1944 beschermd als monument. In 1974 werd het pand overgebracht naar het Groot Begijnhof waar het op nr. 59 heropgericht is. Sinds 1987 is het herbouwde huis opgenomen in de monumentenbescherming van het complex Groot Begijnhof.

---

¹ Voor meer informatie over dit onderzoeksproject verwijzen we naar het online onderzoeksrapport 'Beschermd, beschadigd, verdwenen. Onderzoek en evaluatie van ernstig aangetast en verdwenen beschermd erfgoed' [<https://oar.onroenderfgoed.be/item/6378>].

1.2. Historisch overzicht

Het Huis Sint-Niklaas wordt in de boekenreeks *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen* (in 1971 gepubliceerde inventarisatie) als volgt omschreven: "*Huis Sint-Niklaas, gedateerd 1664. Tweeverdiepingshuis gemarkeerd door middendakvenster, waarvan de bekroning heden verminkt is. Rechterzijgevel met lob- en trapversiering. Voorgevel van baksteen met verwerking van witte steen voor de verscheidene ornamenten: gebruik van classicistische elementen zoals het entablement voorzien van triglifien en metopen boven de benedenverdieping; geometrische versiering van de muurpijlers. Ver uitstekende daklijst geschraagd door modillons onder de vorm van saterachtige figuurtjes. Gewijzigde muuropeningen (19de eeuw). Een van de schaarse voorbeelden van vermenging van klassieke en barokke elementen uitlopend op een rijke en schilderachtige architectuur.*"²

1.3. Historiek van het beschermings- en beheersdossier

Het huis "Sint-Niklaas" in de Parijsstraat werd bij besluit van de Secretaris-Generaal van Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten van 4 april 1944 gerangschikt als monument. Dit oorlogsbesluit werd bij besluit van de regent van 9 februari 1946 gevalideerd.

Het beschermingsbesluit van 1944 bepaalt de rangschikking van het huis "Sint-Niklaas" "om reden van [zijn] artistieke, oudheidkundige en historische waarde".

In 1947 verkeerde de geveltop in slechte staat. Met akkoord van de Koninklijke Commissie voor Monumenten & Landschappen (KCML) van 24 december 1947 en met premie (regentschapsbesluit 10 januari 1948) werd het bovendeel van de gevel met de nis van Sint-Niklaas afgenomen.

In een advies van 9 juli 1969 pleitte de KCML voor een restauratie van het huis in situ. KCML-lid (?) Ir. Verheyden herhaalde nog eens dit standpunt op 3 juni 1970. Op 3 juli 1970 gaf de stad een gunstig advies voor sloop mits de gevel herbouwd zou worden, op een door de KCML goedgekeurde plaats. De plannen voor de verplaatsing naar het Groot Begijnhof (goedkeuring College van Burgemeester en Schepenen op 22 juli 1971) werden op 22 augustus 1971 voorgelegd aan de KCML. Op 21 juni 1972 ondertekenden eigenaar CERA en de Katholieke Universiteit Leuven een akkoord over eigendomsoverdracht en verplaatsing. Op 24 juli 1972 werd de bouwvergunning voor het verplaatsen van "*woning Parijsstraat 66 naar Groot Begijnhof*" goedgekeurd. Op 5 maart 1973 volgde het akkoord van de KCML. Het koninklijk besluit van 2 augustus 1973 machtigde de sloop van het huis. Een half jaar later, op 5 februari 1974, volgde de machtiging voor "*de heropricting in de periferie van het Groot-Begijnhof en uitvoeren van restauratiewerken aan het gerangschikt huis St. Niklaas.*" De verplaatsing en restauratie van het huis in het Groot Begijnhof (nr. 59, Benedenstraat) dateert van 1974.

De reconstructie in het Groot Begijnhof was corrigerend. Hoewel het in de Parijsstraat om een rijhuis ging, was er een geprononceerde rechter dak- of gevelafboording ("*zijgevel met lob- en trapversiering*" volgens de inventaris). Zoals niet ongebruikelijk voor restauraties (in die tijd) werden de 19de-eeuwse vensters en dito houtwerk vervangen door stenen kruiskozijnen. Op de begane grond verdween de 19de-eeuwse of vroeg 20ste-eeuwse winkelpui ten voordele van een natuur- en bakstenen parement met stenen kruiskozijnen. De in 1947 verwijderde gevelbekroning met nis met beeld van Sint-Niklaas was bewaard en werd teruggeplaatst.

Het gereconstrueerde huis "Sint-Niklaas" werd in 1987 opnieuw beschermd als monument in het beschermingsbesluit van het Groot Begijnhof "*met inbegrip van alle straten, pleinen, huizen, bijgebouwen, bruggen en Dijleoevers, begrensd door de bakstenen omheiningsmuur met de verschillende toegangspoorten*". In het Verslag Beëindigd

---

² GENICOT, VAN AERSCHOT e.a. 1971, 286-287.

Onderzoek voor de monumentenbescherming van het Groot Begijnhof (30 juli 1987) wordt expliciet aandacht besteed aan dit huis: *"De enige woning die niet op het Begijnhof thuishoort is het huis St.-Niklaas (nr. 59) in 1973 vanuit de Parijsstraat in Leuven overgebracht. Het is een van de schaarse voorbeelden van vermenging van klassieke en barokke elementen resulterend in een rijke en pittoreske architectuur."*

Een artikel van 2010 in het tijdschrift M&L noemt het huis "Sint-Niklaas" een vreemde eend in de bijt van het Groot Begijnhof. De bescherming van het huis aan de Parijsstraat kon niet beletten dat het huis in 1973 gedemonteerd werd ten voordele van een kantoorgebouw. Door een schenking aan de universiteit verhuisde het huis naar het Groot Begijnhof *"met een verklarende gevelsteen ter verduidelijking"*. Professor Raymond Lemaire *"heeft zich hiertegen tevergeefs verzet: monumenten zijn niet zonder meer verplaatsbaar, het begijnhof is Bokrijk niet en deze rijke stadswoning met ornamenten van kalkzandsteen en de gerecupereerde centrale bekroning met Sint-Niklaasbeeld past geenszins in de sobere scenografie van het Hof (...)"*³

1.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De huidige fysieke toestand van het onroerend goed (de locatie van het niet meer bestaande nr. 66 in de Parijsstraat, nu nr. 56) waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens een plaatsbezoek op 23 februari 2022. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

In 1974 werd het huis "Sint-Niklaas" overgebracht naar het Groot Begijnhof (nr. 59). Ter hoogte van het niet meer bestaande nr. 66 in de Parijsstraat (nu nr. 56) werd in 1974 een kantoorgebouw ingehuldigd. Niets op deze locatie herinnert nog aan een 17de-eeuwse stadswoning. Het oorspronkelijke pand werd in 1974 heropgebouwd in het Groot Begijnhof en werd in 1987 opgenomen in de monumentenbescherming van het begijnhof.

Het vroegere uitzicht van de 17de-eeuwse stadswoning in de Parijsstraat (aldaar niet meer bewaard) is in bijlage 4.3. (documentatie) gedocumenteerd aan de hand van oud fotomateriaal.

2. EVALUEREND GEDEELTE

2.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

Het Huis Sint-Niklaas werd bij besluit van de Secretaris-Generaal van Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten van 4 april 1944 gerangschikt beschermd als monument omwille van zijn artistieke, oudheidkundige en historische waarde.

De woning werd met de nodige toelatingen en vergunningen verplaatst en bevindt zich niet meer op de oorspronkelijke locatie. Het beschermde en verplaatste goed werd vervolgens in 1987 opnieuw beschermd als monument als onderdeel van het Groot Begijnhof. De opheffing van de bescherming als monument van 1944 op de oorspronkelijke locatie in de Parijsstraat is vereist omwille van de rechtszekerheid.

De bescherming van het Huis Sint-Niklaas (Parijsstraat) in Leuven als monument wordt volledig opgeheven omwille van het algemeen belang.

---

³ VAN AERSCHOT-VAN HAEVERBEECK 2010, 43-44.

2.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

De erfgoedwaarden van het Huis Sint-Niklaas zijn niet langer op de oorspronkelijke locatie in de Parijsstraat aanwezig. Het pand werd overgebracht naar het Groot Begijnhof. De erfgoedwaarden van het Huis Sint-Niklaas bleven behouden op de huidige locatie. Er zijn bijgevolg geen bijkomende maatregelen nodig voor de registratie van de erfgoedwaarden of het behoud van erfgoedelementen in een onroerenderfgoeddepot.

2.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

De bescherming als monument van het Huis Sint-Niklaas, Parijsstraat zonder nummer (volgens het beschermingsbesluit foutief aangeduid met huisnummer 70, dit had nummer 66 moeten zijn, nu is het nummer 56) in Leuven wordt geheel opgeheven.

Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

2.4. Juridische toestand

2.4.1. Adres en kadaster

Het Huis Sint-Niklaas was gelegen aan de Parijsstraat zonder nummer in Leuven. Het beschermde goed bevindt zich momenteel Groot Begijnhof 59 in Leuven.

De kadastrale gegevens van het beschermd onroerend goed werden gewijzigd ten opzichte van het ogenblik van bescherming. In het beschermingsbesluit van 1944 wordt het huis gelokaliseerd als Parijsstraat nr. 70. Kadastraal stond het bekend als 4de afdeling, sectie D, perceel 209 A, wat niet kan overeenkomen met het huidige nr. 70. Het koninklijk besluit van 2 augustus 1973 (machtiging voor sloop) haalt echter Parijsstraat nr. 66 aan, en laat ook vermoeden dat er in het regentschapsbesluit van 1946 reeds sprake is van nr. 66. In de loop der jaren evolueerde perceel 209 A naar 219K (deel). Ook het huisnr. 66 bestaat niet meer - nu is het nr. 56.

2.4.2. Onroerend Erfgoed

Op het omgevingsplan in bijlage bij dit dossier zijn de beschermingen opgenomen die in de buurt liggen van het onroerend goed waar dit opheffingsdossier over gaat (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/1704>). Het perceel is opgenomen in de UNESCO werelderfgoed bufferzone rond de Sint-Pieterskerk met belfort (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15021>) en in de vastgestelde archeologische zone Historische stadskern van Leuven (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11901>).

In de directe omgeving van de op te heffen monumentenbescherming ligt de als monument beschermde woning Eygen Heerd (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/42376>). In de omgeving ligt ook het beschermde stadsgezicht Oude Markt en onmiddellijke omgeving (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/1198>).

2.4.3. Omgeving

De locatie van het niet meer bestaande nr. 66 in de Parijsstraat (nu nr. 56) ligt volgens het gewestplan in woongebieden met culturele, historische en/of esthetische waarde.

3. BRONNEN

Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Lopend archief, Leuven, Parijsstraat 66 Huis "Sint-Niklaas", Groot-Begijnhof Huis Sint-Niklaas.

GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: *Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 1, Luik.

VAN AERSCHOT-VAN HAEVERBEECK S. 2010: De restauratie/renovatie van het Leuvense Groot Begijnhof (1963-1993) een laboratorium op wereldniveau, *M&L. Monumenten, Landschappen & Archeologie* 29.5, 23-46.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2022: Stadswoning Sint-Niklaas, 1664 [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/42434> (geraadpleegd op 08-02-2022).

4. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

4.1. Omgevingsplan

4.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

4.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archiefphoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.